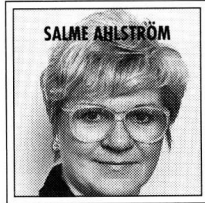

OLUT VIINIMAASSA – MUUTTUVA ITALIA

Giorgio Lolli julkaisi vuonna 1958 italialaisten juomatavoista kirjan, joka on alansa klassikko. Kettil Bruun Society (KBS) kokoontui Padovassa vuonna 1983. Viime vuosikymmenen aikana Amedeo Cottino on järjestänyt useita alkoholiaiheisia kokouksia Torinossa. Tänä vuonna Flavio Poldrugo kollegoineen vastasi ICAA:n kokouksen järjestelyistä Triestessä, ja syyskuussa on Firenzessä Allaman Allamanin järjestämä KBS:n temaattinen kokous aiheenaan paikallistason tutkimus.

Kiinnostus alkoholiasioihin ja alkoholitutkimukseen on Italiassa lisääntynyt jatkuvasti. Suomellakin on ollut mahdollisuus myötävai-kuttaa tähän kehitykseen. Suomalaiset tutkijat ovat osallistuneet italialaisten järjestämiin seminaareihin ja julkaisseet artikkeleita heidän lehdissään. Viime talvena Amedeo Cottinon oppilas Franca Beccaria tuli tutustumaan suomalaiseen alkoholitutkimukseen sekä keräämään tietoja Alkon tietopalvelua apunaan käyttäen, eikä vain omaa väitöskirjaansa varten vaan myös kollegojensa erilaisia tiedontarpeita varten.

Alkoholin kulutus kasvoi Italiassa 1960-luvulla taloudellisen nousun aikana, mutta kääntyi laskuun 70-luvun puolivälissä. 1980-luvun taloudellisen laman myötä myös alkoholin kulutus väheni huomattavasti. Ja suunta jatkuu edelleen. Esimerkiksi tutkimusta edeltäneiden kolmen kuukauden aikana alkoholilta olleiden italialaisten osuus oli 21 pro-

senttia vuonna 1991 ja 26 prosenttia kaksi vuotta myöhemmin. Oluen juojien osuus väheni samana aikana 52:sta 46 prosenttiin ja viinin juojien osuus 70:stä 63 prosenttiin. Väkevien juojien osuus sen sijaan pysyi 20 prosenttina.

Italialaisten kollegojen mukaan syyt eivät ole yksinomaan taloudellisia. Myös asenteet ovat muuttuneet: nykyään väestö on tietoisempaa alkoholin käytön riskeistä. Valistuskampanjoita ei ole suunnattu vain nuorille, vaan myös suoraan aikuisväestölle. Viestinä on ollut: juo vähemmän. Ja viestiä viemässä ovat olleet niin ammattiyhdistysliike kuin baarien pitäjätkin.

Miltä sitten näyttävät italialaisten juomatavat nykyään? Osservatorio permanente sui giovani e l'alcool on tutkinut ja seurannut juomatapoja vuodesta 1991 lähtien. Raportissa numero kuusi on selostettu vuoden 1993 tutkimuksen tuloksia. Neljäsosa yli 15-vuotiaista italialaisista ei ollut juonut mitään alkoholi-juomaa viimeksi kuluneiden kolmen kuukauden aikana. Osuus oli huomattavan suuri sekä nuorimpien, 15–17-vuotiaiden (36 %), että vanhimpien, yli 64-vuotiaiden (39 %), italialaisten keskuudessa.

Alkoholijuomien kulutuksen rakenne on muuttunut huomattavasti. Olut on tullut viinimaahan jäädäkseen. Viimeksi kuluneiden kolmen kuukauden aikana oli naisista juonut viiniä joka toinen ja miehistä kaksi kolmesta sekä vastaavasti olutta naisista yksi kolmesta

ja miehistä 60 prosenttia. Olut on erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten mieleen. He juovat sitä kaveriseurassa ravintoloissa ja pizzeriaissa, keski-ikäinen väki perhepiirissä kotioloissa. Viiniä käyttävistä viiniä juo kotiaterian yhteydessä keski-ään ylittäneistä yli 90 prosenttia, 15–24-vuotiaista 71 prosenttia. Alkoholijuomien nauttiminen aterian yhteydessä on vähentynyt erityisesti nuorten keskuudessa. Sen sijaan baareissa, diskoissa ja kotijuhlissa nuoret juovat entistä useammin väkeviä juomia.

Meillä pohjoisessa elää edelleen tiukasti myytti, jonka mukaan Välimeren maissa KAIKKI käyttävät alkoholia. Näin ei kuitenkaan ole ollut eikä ole edelleenkaan. Alkoholijuomat, erityisesti viini mutta jossain määrin myös olut, liittyvät ateriointiin. Juominen on

osa sosiaalista kanssakäymistä, jota säätelee epävirallinen sosiaalinen normisto. Viime vuosikymmenen aikana Italian alkoholijuomien kulutus on vähentynyt huomattavasti, ja sama laskeva trendi on jatkunut 90-luvulla. Suuri merkitys on ollut epäedullisella taloudellisella kehityksellä. Mutta myös arvostukset ovat muuttuneet: kivennäisvesien ja muiden alkoholittomien juomien suosio on lisääntynyt. Alkoholijuomien käyttöön liittyvistä riskeistä – liittyvät ne sitten liikenteeseen tai terveyteen – ollaan entistä tietoisempia.

Euroopan yhdentymisen merkitsee tutkimukselle uusia haasteita. Jotta hankkeille saataisiin Brysselin rahoitusta, pitää mukana olla vähintään kolme eri maata. Italiassa harastettu alkoholitutkimus mahdollistaisi yhteisprojektien kehittelyn.